

Tietoturva aineistojen vastaanottoon liittyen

Tilastokeskuksen aineistojen vastaanottojärjestelmän tarkoituksena on ottaa vastaan Tilastokeskukselle tilastotarkoituksiin toimitettuja aineistoja ja jaella ne edelleen aineistoa hyödyntäville tilastoille. Muistiossa kuvataan tiedonsiirtojärjestelmän ja tietojenkäsittely-ympäristön rakennetta ja toteutusta tietoturvanäkökulmasta.

Yleiset tietoturvaan liittyvät asiat

Fyysinen tietoturva

Tilastokeskus huolehtii fyysisestä tietoturvasta yhdessä valtion tieto- ja viestintäkeskus Valtorin kanssa. Palvelimet sijaitsevat valvotussa konesalissa. Palvelimia ylläpidetään normaalin ylläpitosyklin mukaisesti.

Tietoturvasta huolehditaan samoilla elementeillä myös etättyötä tehtäessä.

Käyttövaltuushallinta

Tilastokeskuksessa käyttövaltuuksia hallitaan Valtorin tuottamalla käyttövaltuushallintajärjestelmällä.

Käyttövaltuudet ovat työroolipohjaisia ja niissä noudatetaan pienimmän käyttövaltuuden periaatetta.

Työntekijän työrooli määräytyy hänen hoitamiensa tehtävien pohjalta. Työroolin hyväksyy työntekijän esimies käyttövaltuusjärjestelmässä.

Lokitus

Lainsäädäntö antaa yleisvaatimukset lokitietojen käsittelylle. Lisäksi lokitietojen keräämisestä ja käsittelystä (ns. lokienhallinnasta) on saatavilla valtiosektorille osoitettuja ohjeita sekä Tilastokeskuksen oma lokipolitiikkapäätös. Lokitapahtumia tuotetaan esimerkiksi virhetilanteista ja tietoturvapoikkeamista, kriittisen tiedon käsittelystä ja lukemisesta.

Kaikesta tietoaineistoihin liittyvästä käsittelystä kerätään tapahtumatietoa keskitettyyn lokitusjärjestelmään. Lokien käyttöoikeudet ovat rajattu vain nimetyille henkilöille, joiden työtehtävä edellyttää lokitietojen tarkempaa käsittelyä.

Aineistosopimusta ohjaavat säädökset

Jokainen Tilastokeskuksen palvelukseen tuleva allekirjoittaa palvelussuhteen alussa salassapitositoumuksen. Se velvoittaa henkilön olemaan kertomatta sivulliselle palvelussuhteen aikana tietoonsa saamia seikkoja, jotka määritellään salassa pidettäväksi tilastolain tai viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain perusteella taikka viranomaisen erikseen antaman määräyksen mukaan.

Tilastokeskus solmii aineiston tuottajan kanssa oikeudellisen aineistosopimuksen, jossa kuvataan tietosuojaa ja tietoturvaa. Lähinnä kertaluonteisissa tietoaineistojen hankinnoissa voidaan käyttää ns. aineistotietopyyntöä, jota ohjaavat vastaavat säädökset kuin aineistosopimusta. Keskeiset säädökset ovat:

- EU:n yleinen tietosuoja-asetus (EU 2016/679)
- tietosuoja laki (1050/2018)
- laki julkisen hallinnon tiedonhallinnasta (906/2019)
- tilastolaki (280/2004) ja
- laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999) korostavat tietosuojaan liittyviä asioita

Tiedonsiirto Tilastokeskuksen palvelimelle (linjasiirto)

Linjasiirroissa aineiston toimittaja toimittaa omien tietoturvamääräystensä mukaisesti aineiston tiedostot Tilastokeskuksen suojatulle palvelimelle tai Tilastokeskus noutaa tiedostot aineiston toimittajan suojatulta palvelimelta vahvasti salattua tietoliikenneyhteyttä käyttäen.

Rajapintahaut ja verkkoharavointi

Tilastokeskus voi hakea tietoja suoraan tiedon tuottajien API-rajapinnoista tai verkkosivuilta.

Tilastokeskus tekee tietojen haun API-rajapinnoista ohjelmallisesti noudattaen rajapinnan tarjoajan määrittelemiä käyttöehtoja. Usein rajapinnan käyttö perustuu tiedon tuottajan ja Tilastokeskuksen väliseen sopimukseen. Tällöin Tilastokeskus saa rajapintaan tunnistautumista varten käyttövaltuuden ja tunnukset, joiden avulla tietojen haku on mahdollista.

Verkkoharavointi on automatisoitu tiedonkeruun menetelmä. Siinä tiedot kerätään määrämuotoisena verkkosivujen lähdekoodista. [Tilastokeskuksen yleiset verkkoharavoinnin toimintaperiaatteet \(pdf\)](#) löytyvät Tilastokeskuksen verkkosivuilta.

Aineistojen vastaanottoprosessi

Tilastokeskuksessa käsiteltävien tietoaineistojen tietoturvaa määrittelevät henkilöiden käyttövaltuusroolit. Aineistojen vastaanotto on määritelty yhdeksi käyttövaltuuden työrooliksi, joka haetaan aineistojen vastaanotosta vastaaville henkilöille, joiden työtehtävät näitä käyttövaltuuksia edellyttävät. Vastaavasti käyttövaltuuksien työroolit haetaan tilastotuotantoprosessin muiden vaiheiden työrooleilla.

Tilastokeskuksen aineistojen vastaanottopalvelu vastaa saapuneiden aineistojen ohjaamisesta raakadatatavarannon aineistokohtaisiin hakemistoihin tai tilastojen omiin työkansioihin. Datan kohdehakemiston oikeudet ovat rajoitetut ja ne myönnetään Tilastokeskuksen käyttövaltuushallinnan mukaisesti työtehtäväperusteisesti. Esimies määrittää alaistensa oikeudet eri rakenteisiin.

Tilastokeskukseen tulevien aineistojen vastaanottoprosessia ollaan automatisoimassa metatieto-ohjattuun prosessinhallintaan. Järjestelmän käyttöönotto tulee tapahtumaa vaiheittain.

Uuteen vastaanottojärjestelmään tulee automatisoituna palveluna myös henkilötietojen pseudonymisointi.

Aineistojen säilytys, arkistointi ja hävittäminen

Tilastotarkoituksiin kerättyjen tietojen säilyttämisestä on säädetty tilastolain 10 a §:ssä. Lisäksi Kansallisarkiston päätöksen (KA/19843/07.01.01.03.01/2017) perusteella digitaaliset tilastoaineistot säilytetään pysyvästi.

Aineistot varmistetaan varmistuspolitiikan mukaisesti ja niiden palauttamista varmistuksilta harjoitellaan säännöllisesti.

Tutkimuskäyttö

Tilastolain 13§:n mukaan tilastoviranomainen voi luovuttaa tilastotarkoituksiin keräämiään salassa pidettäviä tietoja mm. tieteellistä tutkimusta ja yhteiskuntaoloja koskevaa tilastollista selvitystä varten siten, että suora tunnistaminen on estetty.

Tutkimusaineistojen käyttö perustuu määräaikaiseen käyttö lupaan, jonka avulla nimetty tutkija tai tutkijat saavat oikeudet Tilastokeskuksen tutkijapalvelujen käyttöjärjestelmään (FIONA). Henkilötiedot pseudonymisoidaan tutkijakäyttöön hankekohtaisesti.

Tietojen siirto järjestelmästä omalle tietokoneelle on estetty. Käyttöluvan umpeuduttua käyttöoikeudet aineistoon poistetaan.

Tilastokeskuksen ulkopuolisille tarkoitetusta aineistojen tutkimuskäytöstä saat lisätietoja Tutkimuspalveluiden säännöt ja ohjeet –dokumentista sekä tutkijapalvelut@stat.fi -sähköpostiosoitteesta.

Lisätiedot

Lisätietoja aineistojen vastaanottoon liittyen saat lähettämällä sähköpostia osoitteella aineistojen.vastaanotto@tilastokeskus.fi. Tietosuojaan liittyvissä asioissa saat lisää tietoa osoitteesta tietosuoja@tilastokeskus.fi.